

TESPAM

Türkiye Enerji Stratejileri ve Politikaları Araştırma Merkezi

GÜNEY KIBRIS DOĞALGAZINDA KRONOS SAHASI ve MISIR GÜZERGÂHI:

*Üretim Projeleri, İhracat Rotaları, Yapılabilirlik, Diğer Sahalar,
Hak İhlalleri ve Suriye Boyutu Üzerine Genişletilmiş Bir
Değerlendirme*

TESPAM

TESPAM Kızıl Elma Enstitüsü

Ağustos 2026

ÖZ

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) Enerji, Ticaret ve Sanayi Bakanı Mihalis Damianu'nun Politis gazetesine verdiği ve 10 Ağustos 2026'da kamuoyuna yansıyan açıklamasında, ENI-TotalEnergies konsorsiyumunun işlettiği Kronos (Cronos) sahasından ilk devlet gelirinin 2028 yılında elde edilmesinin beklendiği ifade edilmiştir. Bu gelişme, yalnızca GKRY'nin "doğalgaz üreten ülkeler kulübüne" katılma iddiasını değil, aynı zamanda Doğu Akdeniz'de onlarca yıldır tartışılan ihracat güzergâhı sorununun bugün itibarıyla Mısır lehine çözülmüş görünmesini de gündeme taşımaktadır.

İşte bu rapor TESPAM tarafından uzun yıllardır takip edilen süreçleri teknik, hukuki, ekonomik yönleriyle incelemeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda öncelikle, Rystad Energy'nin 8 Haziran ve 28 Temmuz 2026 tarihli iki ayrı analiz notu esas alınarak Kronos sahasının teknik-ticari çerçevesi kaynak, capex, ücretlendirme ve zaman çizelgesi düzeyinde derinleştirilmiş ve ilgili bulgular TESPAM verileri ve tahminleriyle kıyaslanmıştır. Akabinde, GKRY'nin Kronos dışındaki beş sahası —Afrodit, Zeus, Calypso, Pegasus ve Glaucus— üretime alınabilirlik açısından tek tek incelenmiş, her birinin Türkiye/KKTC deniz yetki alanlarıyla çakışma durumu ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Son olarak, Suriye'de Esad rejiminin Aralık 2024'te sona ermesinin ardından açılan pencerede, Türkiye-Suriye MEB anlaşması ihtimali ve bunun KKTC'nin tanınması sorunuyla ilişkisi ayrı bir bölüm olarak ele alınmıştır.

I. GİRİŞ

Doğu Akdeniz'in hidrokarbon coğrafyası, son on beş yıldır kesintisiz biçimde Türkiye'nin dış politika ve enerji güvenliği gündeminin merkezinde yer almaktadır. Bu coğrafyada atılan her yeni adım —bir arama ruhsatı, bir sondaj kararı, bir ihracat anlaşması— nihayetinde Ankara ve Lefkoşa'nın (KKTC) egemenlik hakları ile doğrudan kesişen bir mesele hâline gelmektedir. Zira mesele sadece ticari bir yatırım kararı değil, aynı zamanda adadaki iki devletin hukuki pozisyonlarının fiili olarak zemin bulabilmesiyle de ilgili bir süreçtir. İlgili hamlelerin bazıları KKTC'nin haklarını ihlal ederken, bazıları ise Türkiye'nin haklarını ihlal edebilmektedir. Dolayısıyla ilgili süreçler Türkiye nezdinde bir güvenlik meselesi olarak değerlendirilmektedir.

10 Ağustos'ta GKRY Enerji Bakanı Damianu'nun 2028 yılına ait gelir beklentisine ilişkin bir açıklama yapmıştır (Kıbrıs Postası, 2026). Aslında bu açıklama 28 Temmuz 2026 tarihinde ENI ve TotalEnergies konsorsiyumu tarafından açıklanan Nihai Yatırım Kararı'nın (FID) doğal bir uzantısıdır (Dünya Gazetesi, 2026). Lakin ilgili teknik ve ekonomik süreçlerden ziyade, süreç direkt veya dolaylı olarak Türkiye'yi de ilgilendirmektedir.

İşbu rapor, söz konusu haberde işaret edilen üretim projesini, ihracat güzergâhını, bu güzergâhın yapılabirliğini, olası sonuçlarını, Türkiye-KKTC açısından etkilerini ve MEB bağlamındaki hak ihlali boyutunu bütüncül bir çerçevede ele almaktadır. Nitekim tam da bu noktada, raporun IV. ve IX. bölümlerinde ayrıntılı biçimde işleneceği üzere, EastMed Boru Hattı Projesi'nin fiilen ölü doğmuş bir proje olarak tarihe karışmasının ardından (Akyener, 2022), bugün Mısır üzerinden işleyecek bir güzergâhın — TESPAM Başkanı Oğuzhan Akyener'in yıllar önce dile getirdiği öngörüyle örtüşür biçimde— fiiliyata geçebilecek olması, meselenin güncelliğini bir kat daha artırmaktadır.

II. DAMIANU'NUN AÇIKLAMASI ve KRONOS SAHASI

Politis gazetesine röportaj veren Damianu, ENI-TotalEnergies konsorsiyumunun hak sahipliğindeki Kronos sahasının 2028 yılında üretime geçmesinin planlandığını belirtmiş; yaklaşık 3 trilyon ayak küp (tcf) doğalgaz barındırdığı öngörülen sahadan çıkarılacak gazın, Mısır'daki Zohr yatağının mevcut altyapısında işlenerek Damietta terminalinde sıvılaştırılıp başta Avrupa olmak üzere uluslararası pazarlara ihraç edilmesinin öngörüldüğünü kaydetmiştir (Kıbrıs Postası, 2026). Bakan, Kronos'un asıl öneminin GKRY'yi doğalgaz üreten ülkeler arasına sokması ve sözde MEB'deki diğer sahaların geliştirilmesinin önünü açmasında yattığını ifade etmiştir (Kıbrıs Genç TV, 2026).

Haberde ayrıca, Vasiliko'daki doğalgaz altyapı projesinin hükümet nezdindeki önceliğini koruduğu, yeni bir ihale sürecinin başlatıldığı, elektrik arz güvenliği kapsamında toplam 120 MW kapasiteli bir enerji depolama sisteminin geliştirilmekte olduğu ve Yunanistan ile GKRY arasındaki elektrik bağlantısını öngören Great Sea Interconnector (GSI) projesinin güncellenmiş teknik-ekonomik verilerle yeniden değerlendirmeye alındığı belirtilmektedir (Kıbrıs Genç TV, 2026; Halkın Sesi, 2026). Bu unsurlar, Kronos projesinin GKRY'nin çok boyutlu bir enerji izolasyonunu kırma stratejisinin yalnızca bir ayağını oluşturduğunu ve stratejinin diğer ayaklarının ise elektrik ara bağlantısı ve depolama yatırımları olduğunu ortaya koymaktadır.

II.I. Kronos Sahası: Teknik Kimlik Kartı

Rystad Energy'nin 28 Temmuz 2026 tarihli — yani FID kararının aynı gün yayımlanan — analiz notu, Kronos'un teknik ve ticari parametrelerini basın açıklamalarından çok daha ayrıntılı biçimde ortaya koymaktadır (Rystad Energy, 2026b). Aşağıdaki tablo, haber kaynaklarındaki verilerle Rystad Energy'nin bağımsız kaynak/capex tahminini bir arada sunmaktadır.

Parametre	Veri
Konum	Blok 6, GKRY kıyılarının ~185 km güneybatısı, derin açık deniz
Ruhsat tarihi	2016 — GKRY'nin 3. arama ruhsatlandırma turu
Keşif / Değerlendirme	Mayıs 2022 Cronos-1 kuyusu (keşif Ağustos 2022 açıklandı); 2024 Cronos-2 değerlendirme sondajı
Operatör / Ortaklık	ENI (%50, işletmeci) — TotalEnergies (%50)
Rystad Energy kaynak tahmini	331 milyon varil eşdeğeri (MMboe) — basın kaynaklarındaki ~3 tcf / ~85 milyar m ³ rakamına yakın
Greenfield capex (Rystad)	1,85 milyar ABD doları
Üretim kuyusu sayısı	4 deniz altı üretim kuyusu
Hedef üretim (plato)	~500 milyon standart ft ³ /gün (4 kuyu için)
Nihai Yatırım Kararı (FID)	28 Temmuz 2026
İlk gaz hedefi	Rystad Energy: 2029 — GKRY hükümeti hedefi: 2028'in ilk yarısı
İşleme / sıvılaştırma	Mısır — Zohr sahası altyapısı / Damietta LNG terminali

Dikkat çekici bir nokta, Rystad Energy'nin ilk gaz tarihi konusunda GKRY hükümetinden daha temkinli bir tahmin yürütmesidir. Kurum, 2028 hedefinin "iddialı" olduğunu belirterek 2029'u esas almaktadır (Rystad Energy, 2026b). TESPAM açısından da 2029 daha erişilebilir bir hedeftir.

II.II. Kronos Gelişim Zaman Çizelgesi

Tarih	Aşama	Gelişme
2016	Arama	Blok 6 için 3. ruhsatlandırma turu açıldı
Mayıs 2022	Keşif	Eni, Cronos-1 kuyusunu açtı
Ağustos 2022	Keşif	Cronos-1 keşfi açıklandı
2024	Değerlendirme	Cronos-2 değerlendirme sondajı
Şubat 2025	Ticari	Mısır-GKRY arasında Damietta LNG'den gaz ihracına ilişkin ev sahibi hükümet anlaşması imzalandı
Ekim 2025	Ticari	Eni-TotalEnergies operasyonel/ticari anlaşmaları imzaladı (tolling ücreti ~1\$/MMBtu)
Mayıs 2026	Geliştirme	GKRY hükümeti Kronos geliştirme ve üretim planını onayladı
28 Temmuz 2026	Geliştirme	Nihai Yatırım Kararı (FID) alındı
2029 (Rystad) / 2028 (GKRY hedefi)	İşletme	Beklenen üretime geçiş

Kaynak: Rystad Energy (2026a, 2026b), Figure 3 / Figure 7.

II.III. Mısır'ın Kronos'tan Elde Edeceği Gelir: Ücret Yapısı

Rystad Energy'nin ortaya koyduğu bir başka teknik ayrıntı, Mısır'ın bu projeden elde edeceği geliri somutlaştırmaktadır. Ekim 2025'te imzalanan ticari anlaşmaya göre Eni-TotalEnergies konsorsiyumu, Damietta'daki sıvılaştırma karşılığında Mısır'a yaklaşık 1 dolar/MMBtu tutarında bir tolling (işleme) ücreti ödeyecektir. Buna ek olarak Mısır'ın altyapı kullanımı ve düzenleyici kolaylaştırma karşılığında 0,4-0,5 dolar/MMBtu tutarında ayrı bir tarife uygulanacaktır. Yani Mısır'ın toplam orta akış (midstream) ve sıvılaştırma geliri, sevk edilen gaz birimi başına 1,4-1,5 dolar/MMBtu'ya ulaşmaktadır (Rystad Energy, 2026a, 2026b). Bu rakamlar, raporun IV. bölümünde ele alınan "Mısır güzergâhının ticari mantığı" tezini somut parasal büyüklüklerle teyit etmekte; Mısır'ın yalnızca jeopolitik değil, doğrudan mali bir kazanç sağladığını da göstermektedir.

III. MISIR GÜZERGÂHI: EASTMED'İN ÇÖKÜŞÜNDEN ZOHR-DAMIETTA HATTINA

III.I. EastMed Boru Hattı Projesi'nin Akıbeti

Kronos sahasının güzergâh tercihini isabetli biçimde okuyabilmek için, meselenin on yıllık bir arka planı bulunduğu hatırlanmalıdır. Doğu Akdeniz gazının Kıbrıs ve Girit üzerinden Yunanistan'a, oradan da İtalya'ya deniz altından taşınmasını öngören EastMed Boru Hattı Projesi, uzun yıllar boyunca —özellikle

Türkiye'yi süreç dışında bırakma iddiasıyla— siyasi bir sembol olarak öne sürülmüştür. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ve TESPAM'ın birlikte düzenlediği "Eastmed Boru Hattı Projesi Söylemleri Ne Kadar Gerçekçi?" başlıklı panelde dile getirildiği üzere, projenin imzalar atılsa dahi siyasi, ekonomik ve teknik gerekçelerle hayata geçirilmesinin son derece güç olduğu, akademik ve resmî çevrelerce erkenden tespit edilmiştir (Haberler.com, 2020).

Nitekim ABD'nin projeye verdiği desteği çekmesiyle birlikte EastMed fiilen çökmüş; TESPAM Başkanı Oğuzhan Akyener bu gelişmeyi değerlendirirken projenin "ekonomik anlamda ciddi handikapları olan, uygulanmayacak bir proje" olduğunu, "hep siyasi bir argüman olarak" kaldığını ve "hayata geçmeyecek" bir girişim olduğunu ifade etmiştir (Akyener, 2022). Akyener aynı değerlendirmesinde, İsrail'in mevcut ve potansiyel gazı ile Kıbrıs'ın güneyindeki kaynakların üretime alınabilmesi için tek gerçekçi güzergâhın Mısır olduğunu vurgulamıştır (Akyener, 2022). Bugün, aradan geçen dört yılın ardından, Kronos sahası için alınan FID kararı, bu öngörünün sahada doğrulandığının somut bir teyididir.

III.II. Mısır Güzergâhının Ortaya Çıkışı: Chevron Faktörü ve Zohr'daki Boş Kapasite

EastMed'in siyasi bir söylemden öteye geçemediği dönemde, sahada asıl belirleyici hamleyi Chevron'un İsrail'deki en büyük gaz sahasını satın alması oluşturmuştur. Akyener'in bu sürece ilişkin değerlendirmesine göre, Chevron'un ticari önceliklerle hareket etmesi Mısır ile İsrail'i bir araya getirmiş; iki ülke arasındaki gaz satış anlaşması nihai aşamaya taşınmıştır (Akyener, 2024). Akyener, bu bağlamda Mısır'ın üretim-tüketim profili itibarıyla enerji tesislerinde az da olsa boş hacim bulunduğunu, Chevron'un bu boş hacmi değerlendirmeye yönelik adım attığını belirtmiştir (Akyener, 2024).

Aynı değerlendirmede Akyener, Doğu Akdeniz Gaz Forumu'nun (EMGF) Kahire merkezli resmiyet kazanmasının Türkiye aleyhine kurgulanmış bir ittifak olduğunu, ancak bu ittifakın tek söyleminin EastMed Boru Hattı olduğunu ve bu projenin sona erdiğini vurgulamıştır. Akyener'e göre, Türkiyesiz bir çözüm mümkün değildir; zira bölgedeki uluslararası şirketlerin nihai önceliği siyasi değil ticaridir (Akyener, 2024).

III.III. Kronos Özelinde Mısır Rotasının Teknik Gerekçesi

Kronos sahası özelinde bu tespitin ne denli isabetli olduğu, Akyener'in Şubat 2025'te yaptığı ayrıntılı açıklamada somutlaşmaktadır. Akyener, Kronos bölgesi için 70-80 milyar metreküplük bir rezerv potansiyeli öngörmüş, yıllık azami 5 milyar metreküp üretim yapılabileceğini, bu gazın bir tesise ulaştırılması gerektiğini ve Mısır'ın Zohr sahasının — yıllardır üretimde olan, büyük yüzey tesislerine sahip ve Kronos'a mesafesi 50 kilometreyi geçmeyen bir altyapı olarak — bu ihtiyacı en isabetli şekilde karşıladığını belirtmiştir (Akyener, 2025).

Zohr sahasında boş kapasite var, burada üretilecek gazı ENI'nin opere ettiği Zohr sahası tesisine bağlayacaklar. — Akyener (2025)

Bu değerlendirme, iki yıl sonra ENI-TotalEnergies konsorsiyumunun bizzat kendi resmî açıklamasıyla teyit edilmiştir: konsorsiyum, mevcut Mısır altyapısının kullanılmasının yeni bir kara terminali inşası ihtiyacını ortadan kaldıracığını, bu modelin yatırım süresini kısaltıp maliyetleri düşüreceğini ve üretimin 2028 hedefine yetişmesini sağlayacağını açıkça ifade etmiştir (Dünya Gazetesi, 2026; Enerji Günlüğü, 2026).

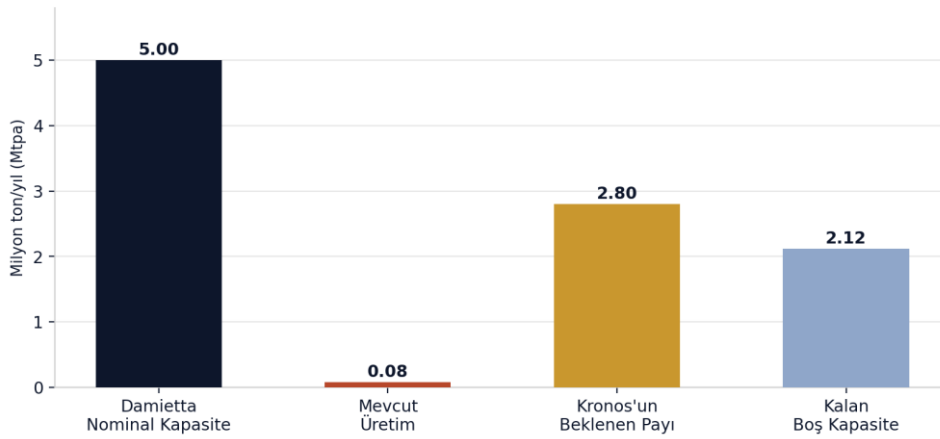
IV. YAPILABİLİRLİK DEĞERLENDİRMESİ

IV.I. Mısır'ın Altyapı Kapasitesi: Rakamlarla Boş Kapasite

Mısır güzergâhının yapılabİLİrlİğini salt niyet beyanı düzeyinde değil, somut altyapı verileriyle sınamak gerekmektedir. Mısır'ın doğalgaz şebekesi günlük yaklaşık 9 milyar standart ft³ (bcf/gün) kapasiteye sahip olup, Akdeniz kıyısındaki işleme tesislerinde 2 bcf/günü aşan bir atıl/fazla kapasite bulunmaktadır. Idku ve Damietta'nın birleşik LNG ihracat kapasitesi ise yaklaşık 1,9 bcf/güne (yıllık nominal ~16,7 milyar m³) ulaşmaktadır (Enterprise, 2026). Mısır Başbakanı Mustafa Medbuli'nin de altını çizdiği üzere, Idku benzeri tek bir sıvılaştırma tesisinin rakip bir ülke tarafından sıfırdan inşa edilebilmesi beş ila yedi yıl ve 10 milyar doları aşan bir yatırım gerektirmektedir (Enterprise, 2026). Bu veri teknik olarak doğru bir tespit içermektedir ve Mısır'ın altyapı avantajının rakiplerince kısa-orta vadede telafi edilemeyecek yapısal bir üstünlük olduğunu göstermektedir.

Tesis	Operatör	Nominal Kapasite	Güncel Durum
Idku LNG (2 ünite)	Shell	7,2 milyon ton/yıl	2015'ten bu yana ithalata dönük; 2026'da münferit ihracat kargoları (Türkiye, Kanada, Yunanistan, İtalya)
Damietta LNG (1 ünite)	SEGAS (İspanyol-Mısır ortaklığı)	~5,0 milyon ton/yıl	Kronos gazının sıvılaştırılacağı ana tesis olarak planlanıyor
Zohr işleme tesisleri	ENI	—	Yıllardır üretimde; Kronos'a ~50 km mesafede, boş kapasiteye sahip

Damietta LNG Terminali: Kapasite Kullanım Tablosu

Kaynak: Rystad Energy, "Eni, TotalEnergies sanction Cronos..." (28 Temmuz 2026), Figure 7

Şekil 1 — Damietta LNG Terminali kapasite kullanım tablosu (TESPAM, Rystad Energy verileriyle)

Rystad Energy'nin en güncel (28 Temmuz 2026) verileri, Damietta'nın 5,0 milyon ton/yıllık (Mtpa) nominal kapasitesinin bugün itibarıyla neredeyse tamamen atıl durduğunu ortaya koymaktadır. Terminalin mevcut fiili üretimi yalnızca 0,08 Mtpa'dır. Yani kapasitenin yüzde 98'inden fazlası kullanılmamaktadır (Rystad Energy, 2026b). Kronos'un devreye girmesiyle bu kapasitenin 2,80 Mtpa'lık bir dilimi (TotalEnergies'in pazarlayacağı ~1,4 Mtpa ile Eni'nin kendi portföyüne ekleyeceği benzer hacmin toplamı)

kullanılacak olsa dahi, terminalde 2,12 Mtpa'lık bir boş kapasite kalmaya devam edecektir (Rystad Energy, 2026b). Bu fazla kapasite, doğrudan raporun V. bölümünde ele alınan Pegasus ve Glaucus sahalarının da aynı altyapıya yönlendirilmesini teknik olarak mümkün kılan unsurdur.

IV.II. Ticari Yapılabilirlik: Kronos Tek Başına Değil

Yapılabilirlik değerlendirmesinde gözden kaçırılmaması gereken bir diğer husus, Kronos'un Mısır altyapısına bağlanan tek Kıbrıs kaynaklı proje olmayacağıdır. Mısır, Haziran 2026'da QatarEnergy ve ExxonMobil ile, GKRY'nin Pegasus ve Glaucus sahalarından çıkarılacak gazın da Idku ve Damietta üzerinden işlenip yeniden ihraç edilmesi yönünde anlaşmaya varmıştır (Enterprise, 2026). Bu durum, Mısır'ın sadece Kronos için değil, GKRY'nin bütün açık deniz portföyü için tercih edilen merkezî işleme üssü hâline geldiğini; dolayısıyla güzergâh tercihinin konjonktürel değil yapısal bir eğilim olduğunu ortaya koymaktadır.

IV.III. Güvenlik Boyutu: Damietta'nın Kara Ayağındaki Kırılganlık

Yapılabilirlik yalnızca teknik ve ticari değil, aynı zamanda güvenlik boyutuyla da ele alınmalıdır. Nitekim FID kararının açıklanmasının ardından yaklaşık 24 saat içinde Damietta LNG terminali kimliği belirsiz bir kaynaktan İHA saldırısına maruz kalmıştır (TechTimes, 2026). Bu olay, mimarinin denizdeki ayağının — derin deniz kuyuları, Zohr'un uzak ve tahkim edilmiş platformu — nispeten güvenli olduğunu, buna karşılık kara ayağındaki terminalin hedef alınabilir bir kırılganlık taşıdığını göstermiştir. TechTimes'ın da isabetle tespit ettiği üzere, bu durum yapısal olarak Eylül 2022'deki Nord Stream hattı örneğiyle benzeşmektedir: denizaltı boru hatlarının en zayıf halkası genellikle boru hattının kendisi değil, kara ayağındaki terminaldir (TechTimes, 2026). Avrupa'nın Rusya sonrası çeşitlendirme stratejisini çatışma bölgelerinin dışında varsaydığı güzergâhlar üzerine inşa etmiş olması, bu kırılganlığı stratejik açıdan daha da önemli kılmaktadır.

Bunlara ek olarak ihtilaflı ve güvenliğin sağlanması zor olan deniz alanlarında milyarlarca dolarlık yatırımlarla kurulan devasa yatırımlar, çok ucuz ve basit yöntemlerle işlevsiz hale getirilebilecektir. Sadece LNG tesisleri değil, boru hatları ve su altı üretim tesisleri (kuyu başları ve toplama üniteleri de) tehdit altında olabilecektir. Hatta su altı tesislerine saldırı bazen daha da kolay gerçekleştirilebilecektir.

IV.IV. Mali Risk: Marj Sıkışması İhtimali

Kronos ve bölgedeki benzeri projeler üretime başladıkları süreçte; altyapı geliştirme, sıvılaştırma ve taşıma maliyetlerinin yükseldiği, buna karşılık 2030 itibarıyla Katar ve ABD kaynaklı yeni LNG arzının küresel fiyatlar üzerinde aşağı yönlü baskı oluşturacağı bir döneme denk gelecektir. Rystad Energy'nin ifadesiyle, hem Kronos ortakları hem de GKRY hükümeti, ülke tam da bir gaz ihracatçısı olarak sahneye çıkarken kâr marjlarının sıkışması riskiyle karşı karşıya kalabilecektir (Rystad Energy, 2026a, 2026b). TESPAM bünyesinde yapılan LNG fiyat tahminleri de bu olasılığı desteklemektedir. Kaldı ki önümüzdeki dönemde Rusya ile ilişkilerin yeniden kısmen normalleşmesi küresel ölçekte doğalgaz fiyatlarını da etkileyebilecektir.

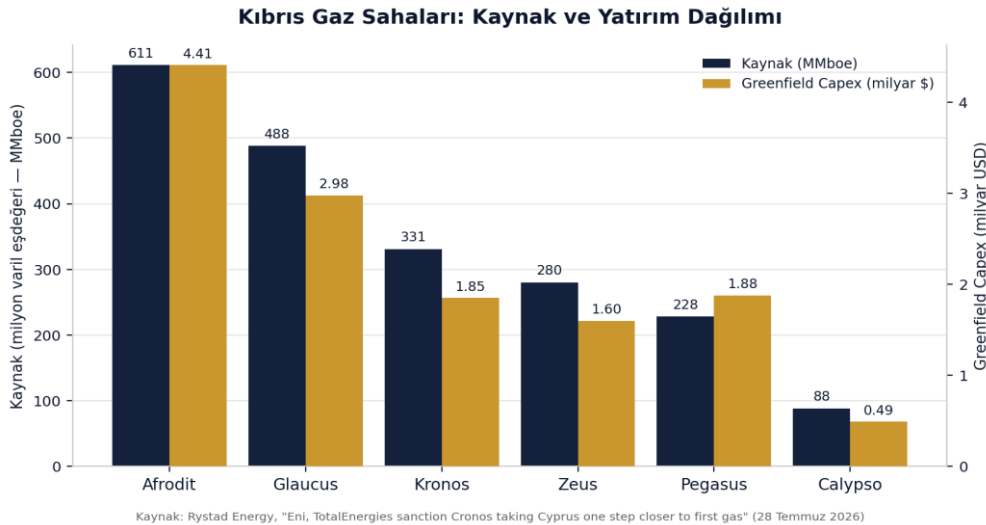
Bu tespitler, yapılabilirlik değerlendirmesinin yalnızca "inşa edilebilir mi" sorusuyla sınırlı kalmaması, projenin ekonomik ömrü boyunca hangi fiyat ortamında faaliyet göstereceğinin de hesaba katılması gerektiğini göstermektedir. Çünkü projenin üretim maliyetleri bir hayli yüksektir.

IV.V. Ara Değerlendirme

Yukarıdaki boyutlar bir arada değerlendirildiğinde, Mısır güzergâhının — EastMed'in aksine — teknik ve ticari olarak gerçekten yapılabilir bir proje olduğu sonucuna varılmaktadır. Zira mevcut altyapıya "tie-back" mantığı, sıfırdan terminal inşası maliyetini ve süresini ortadan kaldırmakta, bu da yatırım kararını ekonomik olarak rasyonelleştirmektedir. Bununla birlikte, projenin bütünüyle üçüncü bir ülkenin (Mısır'ın) kara altyapısına bağımlı olması, hem ticari (Mısır'ın kendi iç talebi önceliklendirme riski ve küresel LNG fiyatlarındaki olası düşüş) hem de güvenlik (terminal saldırılarına açıklık) eksenli yeni bağımlılık riskleri doğurmaktadır.

V. DİĞER SAHALAR ÜRETİME ALINABİLİR Mİ?

Kronos, GKRY'nin toplam 345 milyar m³'lük (Rystad Energy'nin güncel MMboe cinsinden ifadesiyle ~2.000 milyon varil eşdeğeri) kaynak tabanının yalnızca bir dilimini oluşturmaktadır. Afrodit, Zeus, Calypso, Pegasus ve Glaucus sahaları da önümüzdeki on yıl içinde toplam ~13,2 milyar dolarlık greenfield yatırımla üretime alınması planlanan portföyün geri kalanını teşkil etmektedir (Rystad Energy, 2026a). Bu bölüm, her bir sahanın üretime alınabilirliğini teknik-ticari olgunluk ve Türkiye/KKTC deniz yetki alanlarıyla çakışma durumu açısından ayrı ayrı incelemektedir.

Şekil 2 — Kıbrıs gaz sahalarının kaynak (MMboe) ve capex (milyar \$) dağılımı (TESPAM, Rystad Energy verileriyle)

V.I. Afrodit (Aphrodite): En Büyük Yatırım, En Tartışılabilir Parsel

Afrodit, 2011 yılında Noble Energy tarafından Parsel 12'de keşfedilmiş; GKRY'nin ilk büyük doğalgaz sahası olarak on beş yıla yakın süredir gündemdedir (Paraanaliz, 2022). Rystad Energy'nin güncel tahminine göre Afrodit, 611 MMboe kaynak ve 4,41 milyar dolarlık greenfield capex ile Kıbrıs'ın portföyündeki en büyük tekil yatırımdır (Rystad Energy, 2026b) — bu büyüklük, sahanın 800 milyon standart ft³/gün kapasiteli bir Yüzer Üretim, Depolama ve Boşaltma Tesisi'ne (FPSO) dayanan geliştirme planından kaynaklanmaktadır. Saha ortaklığı Chevron Cyprus (%35), BG Cyprus/Shell (%35) ve İsrail merkezli NewMed Energy (%30) arasında paylaşılmaktadır (Yeni Dönem Gazetesi, 2026).

Kronos'tan farklı olarak Afrodit gazının bir kısmı Mısır'a ihracat değil, doğrudan Mısır'ın kendi iç tüketimine yönelik satılacaktır. Rum Hidrokarbon Şirketi (EİK) ile Mısır'ın devlet şirketi EGAS arasındaki satış

anlaşması Temmuz 2026'da imzalanmış; önümüzdeki haftalarda gazın Mısır kıyılarına taşınmasını sağlayacak sistemin geliştirilmesine yönelik ayrı bir anlaşmanın da imzalanması beklenmektedir (Yeni Dönem Gazetesi, 2026). FEED (ön mühendislik ve tasarım) çalışmaları Aralık 2025'te başlamış, Ocak 2027'de tamamlanması ve sahanın 2027'de yatırım kararına bağlanması öngörülmektedir. Üretime geçişin 2031'de, plato üretiminin ise yılda ~46 MMboe (7,8 milyar m³) düzeyinde gerçekleşmesi beklenmektedir (Rystad Energy, 2026b). Chevron Kıbrıs Direktörü Basil Allam, Haziran 2026'da yaptığı açıklamada FPSO planını ve gazın boru hattıyla Mısır'a ihraç edileceğini doğrulamıştır (Kıbrıs Türk Haber, 2026).

Afrodite'in üretime alınabilirliği teknik açıdan yüksek olsa da, hukuki tablo Kronos'tan daha karmaşıktır. Afrodite'in bulunduğu Parsel 12, GKRY'nin sözde MEB parselleri arasında KKTC'nin hak iddia ettiği alanlarla çakıştığı bildirilen parseller (2, 3, 8, 9, 12, 13) grubuna dâhildir. Dahası, KKTC bizzat aynı parselde TPAO'ya arama-üretim ruhsatı vermiş durumdadır (Odatv, 2025). Aynı saha, ayrıca İsrail'in "Yishai" gaz yapısıyla da coğrafi olarak kesişmektedir. Bu yüzden İsrail de, anlaşmazlık çözülene dek sahada faaliyet yürüten şirketlere resmî yazıyla sondaj yapılmamasını talep etmiştir (Aydınlık, 2022). Türkiye Millî Savunma Bakanlığı, GKRY'nin Şubat 2025'te Chevron ile Afrodite'e ilişkin imzaladığı anlaşmaya karşı doğrudan tepki göstererek şu açıklamayı yapmıştır:

Türkiye olarak GKRY'nin Kıbrıs Türklerinin güvenliğini ve Ada'da barış ve istikrar ortamını tehdit eden faaliyetlerine karşı Garantörlüğün bize vermiş olduğu yetkileri kullanmaktan çekinmeyeceğiz.
— T.C. Millî Savunma Bakanlığı (Milliyet, 2025)

Bu üçlü çakışma —Türkiye/KKTC'nin ortak mülkiyet iddiası, KKTC'nin bizzat aynı parselde TPAO ruhsatı bulunması ve İsrail'in ayrı bir itirazı— Afrodite'i Kıbrıs'ın portföyündeki hukuken en hassas saha konumuna taşımaktadır. Üretime alınabilirlik sorusu, bu nedenle yalnızca mühendislik ve finansman değil, üç ayrı hak iddiasının nasıl yönetileceği sorusuna da bağlıdır.

V.II. Zeus ve Calypso: Kronos'un "Bedavacı" Uyduları

Blok 6 içinde Kronos ile aynı ruhsat sahasında yer alan Zeus (2018 keşif, 280 MMboe, 1,6 milyar dolar capex) ve Calypso (2018 keşif, 88 MMboe, 0,49 milyar dolar capex — portföyün en küçük sahası), Rystad Energy'nin tabiriyle "subsea-to-onshore" modelinde Kronos'un zaten inşa edilecek olan denizaltı boru hattı ve Mısır bağlantısına eklemlenecek şekilde tasarlanmıştır (Rystad Energy, 2026a, 2026b). Bu, iki sahanın da görece düşük geliştirme maliyetiyle (varil başına düşük capex) öne çıkmasının başlıca nedenidir. Zira Kronos'un altyapı yatırımı bir kez yapıldıktan sonra, Zeus ve Calypso'nun kendi başlarına yeni bir kara terminaline ihtiyaç duymayacağı öngörülmektedir. Rystad Energy, 29 Temmuz 2026'da yaptığı bir revizyonla Zeus ve Calypso için daha önce öngörülen kesin devreye alma yıllarını (sırasıyla 2034 ve sonrası) kaldırarak genel bir "2030 sonrası" ifadesiyle değiştirmiştir. Bu da ilgili sahaların hâlâ ruhsatlandırma/yatırım kararı öncesi erken bir aşamada olduğunu yansıtmaktadır (Rystad Energy, 2026b).

Hukuki açıdan Zeus ve Calypso, Kronos ile birebir aynı konumdadır: her ikisi de Blok 6 (Parsel 6) içinde yer aldığından, raporun VI. bölümünde ayrıntılandırılan Türkiye kıta sahanlığı çakışması iddiası bu iki saha için de geçerlidir.

V.III. Pegasus ve Glaucus: ExxonMobil-QatarEnergy Eksenli

Pegasus (228 MMboe, 1,88 milyar dolar capex) ve Glaucus (488 MMboe, 2,98 milyar dolar capex — portföyün ikinci büyük kaynağı), ExxonMobil (%60) ile QatarEnergy (%40) ortaklığında geliştirilmektedir. İki saha 2026 yılı içinde ticari olarak uygulanabilir ilan edilmiştir (Rystad Energy, 2026a). Saha ortakları, tıpkı Kronos'ta olduğu gibi, gazın Mısır'ın LNG altyapısına bir boru hattıyla taşınmasını öngören bir mutabakat zaptı (MOU) imzalamıştır (Rystad Energy, 2026a) — bu da raporun IV. bölümünde tespit edilen "Mısır güzergâhının yapısal bir eğilim hâline geldiği" tezini bir kez daha doğrulamaktadır.

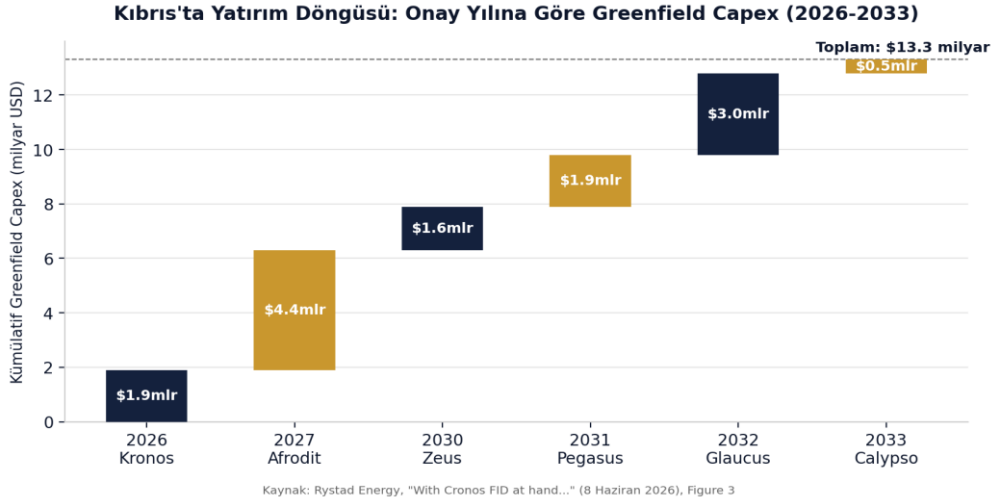
Zaman çizelgesi konusunda GKRY hükümeti ile Rystad Energy arasında belirgin bir görüş ayrılığı bulunmaktadır. GKRY, her iki sahanın da 2030'un erken döneminde devreye alınmasını hedeflerken, Rystad Energy ilk analizinde 2035 ortasını öngörmüş, 29 Temmuz 2026 revizyonunda ise bu tarihi de "2030 sonrası" biçiminde genelleştirmiştir (Rystad Energy, 2026a, 2026b). Rystad'ın beklentileri daha gerçekçidir. Kaldı ki Mısır'daki LNG tesislerinin de boş kapasitesi ve aynı zamanda Zohr sahasındaki yüzer tesislerin kapasiteleri sınırlıdır.

Pegasus ve Glaucus'un kesin parsel/blok numarası, incelenen kaynaklarda GKRY'nin diğer sahaları kadar netlik taşımamaktadır. Bu nedenle iki sahanın Türkiye veya KKTC'nin iddia ettiği alanlarla çakışıp çakışmadığı, resmî koordinatlar netleşmeden kesin biçimde ortaya konulamamaktadır (tıpkı raporun VI. bölümünde Kronos için de vurgulanan şeffaflık sorununun burada da geçerli olduğu gibi).

V.IV. Karşılaştırmalı Tablo

Aşağıdaki tablo ilgili temel veriler ile birlikte TESPAM nezdinde ilgili dönemde, ilgili operatörler tarafından mevcut koşullar dikkate alınarak üretime alınabilirlik başarı oranını yüzde cinsinden göstermektedir.

Saha	Ortaklar	Kaynak (MMboe)	Capex (milyar \$)	Beklenen Devreye Alma	TR/KKTC Açısından Durum	Üretime Alınabilirlik Başarı Oranı (%)
Afrodite	Chevron / Shell (BG) / NewMed	611	4,41	2031	Parsel 12 — KKTC'nin iddia ettiği alanla + İsrail Yishai ile çakışıyor	75
Glaucus	ExxonMobil / QatarEnergy	488	2,98	2030 sonrası	Parsel/blok netliği yok	50
Kronos	Eni / TotalEnergies	331	1,85	2028-2029	Blok 6 — Türkiye kıta sahanlığıyla çakıştığı bildiriliyor	80
Zeus	Eni / TotalEnergies	280	1,60	2030 sonrası	Blok 6 — Türkiye kıta sahanlığıyla çakıştığı bildiriliyor	65
Pegasus	ExxonMobil / QatarEnergy	228	1,88	2030 sonrası	Parsel/blok netliği yok	50
Calypso	Eni / TotalEnergies	88	0,49	2030 sonrası	Blok 6 — Türkiye kıta sahanlığıyla çakıştığı bildiriliyor	70

Şekil 3 — Kıbrıs'ta onay yılına göre yatırım döngüsü, 2026-2033 (TESPAM, Rystad Energy verileriyle)

V.V. Ara Değerlendirme

Altı sahayı bir arada değerlendirdiğimizde ortaya çıkan tablo şudur: GKRY'nin "bölgesel gaz merkezi" iddiası tek bir sahaya değil, hepsi Mısır altyapısına bağımlı altı ayrı projeye dayanmaktadır. Bu da Kahire'yi meselenin kaçınılmaz biçimde merkezine yerleştirmektedir. Teknik-ticari yapılabilirlik açısından Kronos ve Zeus/Calypso üçlüsü (paylaşılan altyapı sayesinde) ile Afrodite (büyük ölçek ve ilerlemiş FEED aşaması sayesinde) en olgun projelerdir. Pegasus ve Glaucus ise hâlâ erken ticarileştirme aşamasındadır. Hukuki açıdan ise tablo netleşmektedir: Blok 6'daki üç saha (Kronos, Zeus, Calypso) Türkiye'nin kıta sahanlığı iddiasıyla, Afrodite ise hem KKTC'nin hak iddia ettiği alanla hem de İsrail'in Yishai sahasıyla çakışmaktadır. Yani GKRY'nin altı sahalık portföyünün en az dördü, üçüncü taraf hak iddialarıyla gölgelenmiş durumdadır.

VI. MEB İHLALLERİ

VI.I. GKRY'nin Tek Taraflı MEB İlanı ve Parsel Çakışmaları

GKRY, Türkiye'nin itirazlarına rağmen Ada'nın tek otoritesi olduğu iddiasıyla Doğu Akdeniz'de 13 parselden oluşan sözde bir MEB ilan etmiş; bu parseller için Eni, TotalEnergies ve ExxonMobil gibi uluslararası şirketlere arama-üretim ruhsatları vermiştir (NTV Haber, 2022). GKRY'nin bu çerçevede imzaladığı — Türkiye ve KKTC tarafından tanınmayan — üç adet deniz yetki alanı sınırlandırma anlaşması bulunmaktadır: Mısır ile 2003, Lübnan ile 2007 ve İsrail ile 2010 (NTV Haber, 2022).

Parsel Grubu	Çakıştığı Alan
1, 4, 5, 6, 7 numaralı parseller	Türkiye'nin kıta sahanlığı iddiasıyla çakışmaktadır
2, 3, 8, 9, 12, 13 numaralı parseller	KKTC'nin hak iddia ettiği deniz yetki alanlarıyla çakışmaktadır

Kronos sahası, GKRY'nin sözde MEB'i içindeki Blok 6'da yer almaktadır. Yani, doğrudan Türkiye'nin kıta sahanlığı iddiasıyla çakıştığı bildirilen parsellerden biridir (Dünya Gazetesi, 2026). Bununla birlikte, akademik dürüstlük gereği şu husus özellikle belirtilmelidir: Eni-TotalEnergies konsorsiyumu, 28 Temmuz 2026 tarihli nihai yatırım kararı açıklamasında Kronos kuyularının ayrıntılı koordinatlarını kamuoyuyla

paylaşmamıştır. Dolayısıyla üretim noktalarının Türkiye'nin kıta sahanlığı iddiasıyla birebir örtüşüp örtüşmediği, resmî koordinatlar karşılaştırılmadan kesin bir hükme bağlanamamaktadır (Dünya Gazetesi, 2026). Bu belirsizliğin kendisi dahi, GKRY'nin ruhsatlandırma sürecindeki şeffaflık eksikliğinin bir göstergesi olarak okunmalıdır.

Nitekim Akyener'in Şubat 2025 tarihli değerlendirmesi bu karmaşık resmi daha da netleştirmektedir: Blok 6'nın bir kısmı Türkiye'nin MEB alanını ihlal ederken, Kronos yapısının bulunduğu noktanın esasen Mısır'ın alanını ihlal ettiği; Türkiye ile Mısır bir ortak hat üzerinde anlaşsa, bu sahanın hukuken Mısır'ın alanına denk geleceği yönündedir (Akyener, 2025). Bu tespit, meselenin yalnızca "Türkiye'ye karşı GKRY" ikili karşıtlığından ibaret olmadığını, üçüncü bir aktör olan Mısır'ın sınırlandırma tercihlerinin de sahanın hukuki statüsünü doğrudan etkileyebileceğini göstermesi bakımından da önemlidir.

VI.II. KKTC'nin Ortak Mülkiyet Tezi ve Türkiye'nin Sunduğu İş Birliği Önerileri

KKTC'nin bu meseledeki temel hukuki pozisyonu, ada çevresindeki petrol ve doğalgaz kaynaklarının yalnızca GKRY'ye ait olmadığı, doğal kaynakların adadaki iki halkın ortak mülkiyetinde bulunduğu tezine dayanmaktadır. Bu çerçevede KKTC, arama ruhsatları, şirketlerle yapılan sözleşmeler, üretim kararları ve elde edilecek gelirler konusunda ortak bir mekanizma kurulmasını talep etmektedir (Dünya Gazetesi, 2026). Tabii bir açıdan bakıldığında bu yaklaşım her ne kadar BM nezdindeki modellerle örtüşse de, iki devletli çözüm modeliyle de aykırı düşmektedir.

Türk tarafı, hidrokarbon kaynaklarının yönetilmesi için GKRY'ye farklı tarihlerde dört ayrı iş birliği önerisi sunmuş; bu öneriler arasında ortak bir komite kurulması, enerji şirketlerinden sağlanacak gelirlerin ortak bir fonda toplanması ve kaynakların iki halkın yararına kullanılması gibi seçenekler yer almıştır (Dünya Gazetesi, 2026). GKRY'nin bugüne dek bu önerilerin hiçbirini kabul etmemiş olması, meselenin özünde bir teknik uyuşmazlıktan ziyade siyasi bir tanımlama sorunu olduğunu göstermektedir.

VI.III. Afrodit Özelinde Üçlü Çakışma

Raporun V.I bölümünde ayrıntılandırıldığı üzere, Afrodit sahasının bulunduğu Parsel 12, yalnızca KKTC'nin hak iddia ettiği alanla değil, KKTC'nin TPAO'ya bizzat aynı parselde verdiği ruhsatla ve ayrıca İsrail'in Yishai sahasıyla da çakışmaktadır (Odatv, 2025; Aydınlık, 2022). Bu, GKRY'nin sözde MEB'inin yalnızca Türkiye-KKTC ekseninde değil, bölgedeki üçüncü bir aktörle (İsrail) de anlaşmazlık ürettiğini göstermesi bakımından ayrıca önemlidir. Her ne kadar İsrail ile ilgili ihtilaf kolaylıkla çözülebilecek ise de Türkiye tarafı için aynı olasılıktan bahsedilemeyecektir. Nitekim Türkiye Millî Savunma Bakanlığı bu spesifik anlaşmaya karşı doğrudan ve sert bir açıklama yayımlamıştır (Milliyet, 2025).

VI.IV. Resmî Sessizlik ve Anlamı

28 Temmuz 2026 tarihli Kronos FID kararının açıklandığı sırada, ne Türkiye ne de KKTC tarafından konuya ilişkin yeni bir resmî açıklama yapılmamıştır. Kamuoyuna yansıyan bilgiye göre Ankara'nın yürürlükteki genel yaklaşımı, Türkiye'nin deniz yetki alanlarının korunması ve KKTC'nin doğal kaynaklarda eşit hak sahibi olarak tanınması ilkeleri üzerine kurulu olmaya devam etmektedir (Dünya Gazetesi, 2026). Bu sessizliğin, meselenin önemsenmediği biçiminde değil, resmî koordinatların netleşmesini bekleyen

temkinli bir izleme süreci olarak okunması daha isabetli olacaktır. Nitekim Afrodit örneğinde görüldüğü gibi, koordinatlar ve ortaklık yapısı netleştğinde Ankara'nın tepkisi hızlı ve kesin olabilmektedir.

VII. TÜRKİYE VE KKTC AÇISINDAN ETKİLER

VII.I. Diplomatik ve Hukuki Boyut

Kronos projesinin FID aşamasına geçmiş olması, GKRY'nin "fiili durum yaratma" (fait accompli) stratejisinin somut bir aşamasını teşkil etmektedir. Zira bir sahanın keşif aşamasından üretim aşamasına taşınması, uluslararası kamuoyu nezdinde o sahanın hukuki statüsünün tartışmalı olduğu gerçeğini geri planda bırakma; buna karşılık "üretici ülke" kimliğinin öne çıkarılması sonucunu doğurmaktadır. Bu durum, Türkiye ve KKTC'nin itirazlarını yalnızca siyasi söylem düzeyinde değil, somut hukuki ve diplomatik girişimlerle sürdürmesini daha da önemli kılmaktadır.

VII.II. Ekonomik ve Jeopolitik Boyut

Kronos'un devreye girmesiyle GKRY'nin, elektrik fiyatlarını düşürme ve enerji izolasyonunu kırma hedeflerine kısmi bir kaynak elde edeceği açıktır (Kıbrıs Genç TV, 2026). Ancak bu kaynağın büyüklüğü — yıllık azami 5 milyar metreküp düzeyinde bir üretim (Akyener, 2025) — GKRY'yi bölgesel ölçekte belirleyici bir gaz gücüne dönüştürecek nitelikte değildir; kaynağın esas stratejik değeri, GKRY'ye uluslararası enerji diplomasisinde "üretici ülke" statüsü kazandırması ve MEB iddiasına fiilî bir meşruiyet zemini oluşturmasıdır.

VII.III. Türkiye'nin Kerkük-Ceyhan ve Bölgesel Enerji Koridoru Stratejisiyle Bağlantısı

Bu gelişme, Türkiye'nin eşzamanlı olarak yürüttüğü bölgesel enerji koridoru girişimleriyle —Kerkük-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı'nın tam kapasiteye taşınması ve Hürmüz Boğazı'na alternatif güzergâh arayışları dâhil— birlikte okunduğunda, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki pasif konumunun aksine Basra Körfezi ve Irak eksenli koridor girişimlerinde aktif bir rol üstlendiği görülmektedir.

Ankara'nın Doğu Akdeniz'de MEB temelli itirazlarını sürdürürken, diğer yandan alternatif enerji koridorlarında somut adımlar atması, Türkiye'nin bölgesel enerji mimarisindeki konumunu çok yönlü biçimde güçlendirme stratejisinin bir parçası olarak değerlendirilebilecektir. Lakin bu da uzun bir süreçtir ve Kronos sahasının üretime alınmasının önüne geçmeyecektir.

VIII. SURIYE BOYUTU

Raporun bu bölümü, GKRY'nin Doğu Akdeniz'deki tek taraflı MEB ilanına karşı Türkiye'nin elindeki en az kullanılmış hukuki enstrümanlardan birini ele almaktadır: Bu enstrüman her ne kadar yapılabirliği nezdinde düşük bir ihtimal ihtiva etse de, masada tutulmalıdır.

Suriye ile bir deniz yetki alanları sınırlandırma anlaşması ihtimali ve bunun KKTC'nin uluslararası tanınması sorunuyla ilişkisi bölgede dengeleri değiştirebilecek kadar önemlidir. Esad rejiminin Aralık 2024'te sona

ermesi, bu ihtimali on yıllar sonra ilk kez daha gerçekçi bir gündem maddesi hâline getirmiştir. Bu bölümde ilgili hususlar incelenecektir.

VIII.I. Hukuki ve Tarihsel Zemin

Suriye, 19 Kasım 2003 tarihli bir yasayla, karasularının esas hatlardan itibaren 12 deniz mili, bitişik bölgesinin 24 deniz mili ve MEB sınırının ise 200 deniz mili olduğunu Birleşmiş Milletler'e bildirmiştir (TUDPAM, 2025). Ne var ki Suriye, bugüne dek bu ilana uygun hiçbir uluslararası sınırlandırma anlaşması imzalamamış, kendi deniz yetki alanları için kalıcı bir hukuki zemin oluşturmamıştır (TUDPAM, 2025). Daha da önemlisi, Esad rejimi 24 Mart-5 Ekim 2011 tarihleri arasında düzenlediği petrol arama ve çıkarma ihalelerinde, Türkiye'nin deniz yetki alanlarıyla örtüşen bölgeleri de kapsama almış; bu sahalar aynı zamanda TPAO'ya 27 Nisan 2012 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla verilen ruhsat sahalarıyla çakışmış ve dönemin konjonktüründe Rusya gibi bölge dışı güçlerin de bu tartışmalı sahalarla müdahil olmasına zemin hazırlamıştır (TUDPAM, 2025). Bu, Türkiye-Suriye deniz sınırı meselesinin yeni değil, en az on beş yıllık bir ihtilaf geçmişine sahip olduğunu göstermektedir.

VIII.II. Esad Sonrası Dönem: Yeni Fırsat Penceresi

Heyet Tahrir eş-Şam liderliğindeki güçlerin 8 Aralık 2024'te Şam'ı ele geçirmesi ve Ahmed Şara'nın devlet başkanlığına gelmesiyle birlikte, Şam yönetiminin dış politika önceliklerinde köklü bir değişim yaşanmıştır. Şara'nın iktidara gelişinin ardından gerçekleştirdiği ilk resmî yurt dışı ziyareti Türkiye'ye olmuş, Ankara kısa sürede Şam'daki diplomatik temsilciliğini yeniden açmıştır; görüşmeler bugüne dek ağırlıklı olarak sınır güvenliği, terörle mücadele ve sığınmacıların gönüllü dönüşü başlıklarında yürütülmüştür (Tabyadijital, 2025). Bu güvenlik eksenli yaklaşmanın somut bir göstergesi, Mayıs 2026'da icra edilen EFES-2026 tatbikatına Suriye'nin de —Libya ile birlikte— katılmasıdır (Haber7, 2026). Eş zamanlı olarak TBMM koridorlarında, Türkiye'nin MEB ve kıta sahanlığı sınırlarını temel bir kanunla ('Mavi Vatan Kanunu') kural hâline getirecek bir düzenlemenin görüşüldüğü aktarılmaktadır (Haber7, 2026).

Bununla birlikte tablo tek yönlü değildir: Şara yönetimi eş zamanlı olarak Batı ile de yakınlaşmakta, 2026 başında ABD arabuluculuğunda Paris'te İsrail ile bir 'Ortak İletişim Mekanizması' kurulması konusunda mutabakata varmıştır (YDAM, 2026). Bu çok yönlü diplomatik açılım, Şam yönetiminin herhangi bir bölgesel tarafla —Türkiye dâhil— kurduğu ilişkiyi tek bir eksene indirgemekten kaçındığını göstermekte; bu da Türkiye-Suriye MEB müzakeresinin hızının ve kapsamının, Şam'ın Batı ve İsrail ile sürdürdüğü paralel süreçlerden bağımsız düşünülmemeyeceğine işaret etmektedir.

VIII.III. Libya Emsali ve Olası Kazanımlar

TUDPAM'a konuşan Doç. Dr. Cihat Yaycı, Esad rejiminin sona ermesinin, Türkiye ile Suriye arasında her iki tarafın da menfaatine olacak bir MEB anlaşmasının önünü açtığını değerlendirmektedir (TUDPAM, 2025). Emsal, 27 Kasım 2019 tarihli Türkiye-Libya Deniz Yetki Alanları Sınırlandırması Mutabakatı'dır: bu anlaşma Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki kıta sahanlığı ve MEB sınırlarını resmen ortaya koymuş, Yunanistan'ın gasp etmeye çalıştığı 39 bin km²'lik alanı önlemiş ve toplamda Türkiye'ye 100 bin km²'lik bir deniz alanı kazandırmıştır (AA, t.y.; Kıbrıs Gazetesi, 2024).

KKTC siyasi çevrelerinde bu emsalin doğrudan bir izdüşümü bulunmaktadır. Nitekim 2019 Libya anlaşmasının KKTC'nin "Mavi Vatan"ını güçlendirdiği değerlendirildiği, KKTC'nin geçmiş dönem

Cumhurbaşkanlığı makamınca sıklıkla dile getirilmiştir (Kıbrıs Gazetesi, 2024). Aynı mantıkla bir Türkiye-Suriye MEB anlaşmasının da KKTC'nin Mavi Vatan'ını güçlendireceği öngörülmektedir (Kıbrıs Gazetesi, 2024). Bu öngörünün arkasındaki hesaplama, Amiral (Dr.) Cihat Yayıcı'ya aittir: İsrail, Lübnan ve Suriye, GKRY yerine KKTC ile anlaşma yapmaları hâlinde, GKRY ile yapacakları anlaşmalara kıyasla 1,87 kat daha fazla deniz yetki alanına erişebilmektedir (Odatv, 2025). Bu hesap, Doğu Akdeniz'deki üçüncü ülkeleri GKRY yerine KKTC ile doğrudan temasa teşvik etmeyi amaçlayan bir Türk deniz hukuku argümanı olarak literatürde yerini almıştır.

VIII.IV. KKTC'nin Doğrudan Tanınması Sorusu

Burada analitik açıdan kritik bir ayırım yapılmalıdır. Zira MEB anlaşması ile devlet tanınması, hukuken ve siyaseten birbirinden tamamen farklı iki adımdır. Bir Türkiye-Suriye MEB sınırlandırma anlaşması, iki BM üyesi devlet (Türkiye ve Suriye) arasında imzalanacak ikili bir teknik-hukuki belgedir ve Suriye'nin KKTC'yi ayrı bir devlet olarak tanımasını gerektirmez. Nitekim 2019 Libya emsali de tam olarak bu şekilde işlemiştir: Libya, KKTC'yi hiçbir zaman tanımamış, buna rağmen anlaşma Türkiye'nin (ve dolayısıyla tek taraflı kıta sahanlığı doktrini üzerinden KKTC'nin) deniz yetki alanı iddialarını güçlendirmiştir.

KKTC'nin Suriye tarafından doğrudan ve resmî biçimde tanınması ise bambaşka bir eşiktir. 1974'ten bu yana Türkiye dışında (Azerbaycan da dâhil olmak üzere) hiçbir BM üyesi devlet KKTC'yi tanımamıştır ve bu durum bugün itibarıyla değişmemiştir. Raporun bu bölümünde incelenen kaynaklarda da Suriye'nin böyle bir tanımaya yöneldiğine dair somut bir gösterge bulunmamaktadır. Haber7'de yer alan bir değerlendirme, Türkiye'nin Suriye stratejisinin genel olarak KKTC'nin "uluslararası müzakerelerde önemli bir koz" hâline gelmesine hizmet ettiğini ileri sürmektedir (Haber7, 2024). Ancak bu, tek bir yorum makalesinin değerlendirmesidir ve resmî bir tanıma adımı işaret etmemektedir. TESPAM bu iddiayı doğrulanmış bir politika olarak değil, olası bir senaryo olarak ele almaktadır.

Suriye açısından KKTC'yi resmen tanımanın maliyeti düşük değildir. Şam yönetimi eş zamanlı olarak Arap Birliği içindeki konumunu konsolide etmeye, Batı ile (BM Genel Kurulu konuşması, Beyaz Saray ziyareti, IŞİD Karşıtı Küresel Koalisyon'a katılım) ve hatta İsrail ile (Paris'teki Ortak İletişim Mekanizması) ilişkilerini normalleştirmeye çalışmaktadır (YDAM, 2026). Arap Birliği'nin GKRY'yi (Kıbrıs Cumhuriyeti'ni) tanıyan ve KKTC'yi tanımayan ortak pozisyonu göz önüne alındığında, Şam'ın bu erken ve kırılgan yeniden inşa/meşruiyet kazanma sürecinde, ekonomik getirisi sınırlı ama diplomatik maliyeti yüksek bir adım atması düşük ihtimalli görünmektedir.

VIII.V. TESPAM Değerlendirmesi

Yukarıdaki tespitler ışığında TESPAM'ın değerlendirmesi şudur:

- Türkiye'nin önceliği, Suriye'den KKTC'yi tanımasını talep etmek gibi kısa vadede gerçekleşmesi düşük ihtimalli ve müzakereyi tıkayabilecek bir hedef yerine, doğrudan ve emsali bulunan bir adıma —Türkiye-Suriye MEB sınırlandırma anlaşmasına— odaklanmak olmalıdır.
- Bu anlaşma, Libya emsalinde görüldüğü gibi, Suriye'den herhangi bir KKTC tanınması talep etmeksizin dahi Türkiye'nin (ve dolayısıyla dolaylı olarak KKTC'nin) Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanı iddialarını güçlendirecek, hukuken çok daha erişilebilir bir kazanımdır.

- Böyle bir anlaşma, Suriye açısından da 2011 tecrübesinin tekrarlanmaması —yani kendi deniz yetki alanının belirsizlik nedeniyle üçüncü aktörlerin (o dönem Rusya, bugün potansiyel olarak GKRY-destekli girişimler) nüfuzuna açık kalmaması— anlamına geleceğinden, karşılıklı fayda temelinde sunulabilecektir.
- Ayrıca ilgili süreç Suriye'nin deniz alanlarındaki arama-üretim projelerine Türk Milli Petrol Şirketi TPAO'nun da hissedar olarak dâhil edilmesiyle bütün taraflar için daha cazip bir modele dönecektir. Şöyle ki; TPAO'nun sürece ortak olarak girmesi ilgili sahaların geliştirilerek, en yakın —ticari nitelikli pazar olan Türkiye piyasalarına arz edilmesi için önemli bir fırsat sunacaktır. Bu fırsat hem bölgenin sahibi olan Suriye, hem bir ticaret merkezi olmak isteyen Türkiye, hem de bölgede ruhsat sahibi olan ABD'li şirketler nezdinde kabul görebilecek bir yaklaşım olacaktır.
- KKTC'nin resmî tanınması meselesi ise, TESPAM'ın değerlendirmesine göre, Suriye'nin Batı ve Arap dünyasıyla ilişkilerini konsolide ettiği daha ileri bir aşamaya bırakılması gereken, ayrı ve uzun vadeli bir gündem maddesi olarak ele alınmalıdır.

IX. NELER YAPILABİLİR?

İşbu bölüm, yukarıdaki teknik ve hukuki tespitler ışığında, Türkiye ve KKTC'nin izleyebileceği politika seçeneklerine ilişkin TESPAM değerlendirmesini içermektedir.

IX.I. Koordinat Şeffaflığının Resmî Kanallarla Talep Edilmesi

Kronos kuyularının kesin koordinatlarının kamuoyuyla paylaşılmamış olması (Dünya Gazetesi, 2026), Türkiye ve KKTC açısından hem bir risk hem de bir fırsat penceresi doğurmaktadır. Ankara'nın, Dışişleri Bakanlığı ve ilgili teknik kurumlar (TPAO, MTA) eliyle, konsorsiyumdan ve GKRY'den söz konusu koordinatların resmî kanallarla netleştirilmesini talep etmesi; bu sayede iddiaların varsayıma değil somut veriye dayandırılması sağlanmalıdır. Netleşecek koordinatların Türkiye'nin kıta sahanlığıyla örtüştüğünün teyit edilmesi hâlinde, uluslararası hukuk zemininde (BM Deniz Hukuku Sözleşmesi ilkeleri çerçevesinde) resmî itiraz notası ve gerekirse Birleşmiş Milletler nezdinde kayıt talebi gündeme getirilebilecektir.

IX.II. Mısır ile İkili Sınırlandırma Müzakeresinin Yeniden Canlandırılması

Akyener'in 2025 tarihli tespiti, meselenin çözümünde ihmal edilmemesi gereken bir stratejik pencereye işaret etmektedir: Türkiye ile Mısır arasında bir ortak hat üzerinde mutabakat sağlanması hâlinde, Kronos yapısının hukuken Mısır'ın deniz yetki alanına denk gelebileceği değerlendirilmektedir (Akyener, 2025). Türkiye-Mısır ilişkilerindeki normalleşme sürecinin sürdüğü mevcut konjonktürde, iki ülke arasında deniz yetki alanları sınırlandırmasına ilişkin teknik düzeyde müzakerelerin yeniden ele alınması, GKRY'nin MEB iddiasını doğrudan zayıflatacak bir hukuki kaldıraç sunabilecektir. Ayrıca Mısır'ın Kronos, Pegasus ve Glaucus gibi çok sayıda GKRY kaynaklı projeyi kendi altyapısına bağlamayı sürdürmesi, Kahire'yi bu sahaların ekonomik geleceğinde kilit bir aktör konumuna taşımaktadır; bu da Mısır ile kurulacak diyalogun ağırlığını artıran bir unsurdur.

Tabii bu yaklaşım mevcut konjonktürde Mısır tarafından pek de kabul edilecek gibi görülmemektir. Lakin yine de denenmektedir.

IX.III. KKTC'nin Ortak Mekanizma Önerisinin Somutlaştırılması

Türkiye'nin GKRY'ye sunduğu dört iş birliği önerisinin (Dünya Gazetesi, 2026) bugüne dek karşılıksız kalması, önerinin terk edilmesini değil, aksine daha görünür ve uluslararası kamuoyuna daha etkin biçimde taşınmasını gerektirmektedir. TESPAM değerlendirmesine göre, KKTC Cumhurbaşkanlığı ve ilgili bakanlıklar eliyle, ortak fon ve ortak komite önerisinin somut bir metin hâline getirilerek BM Genel Sekreterliği'ne ve AB nezdinde resmî biçimde sunulması; GKRY'nin reddinin uluslararası kayıtlara geçirilmesi, meselenin "Türkiye'nin engellemesi" değil "GKRY'nin iş birliğine kapalılığı" çerçevesinde okunmasını sağlayacaktır.

Tabii tekrar dikkat edilmesi gereken bir diğer husus da, bu öneri paketinin iki devletli çözüm modeliyle örtüşmediğidir. Dolayısıyla Türkiye artık hangi modeli işlevsel kılacağına kati bir şekilde karar vermelidir. Ki, en makul yaklaşım iki devletli çözümdür!

IX.IV. Damietta Kırılganlığının Enerji Güvenliği Diplomasisinde Kullanılması

Damietta terminaline yönelik İHA saldırısının ortaya koyduğu güvenlik kırılganlığı (TechTimes, 2026), Türkiye'nin Avrupa'ya yönelik enerji güvenliği söyleminde kullanabileceği ayrı bir argüman sunmaktadır. Ankara, gerek TANAP ve TürkAkım hatlarının arz güvenilirliği gerekse Türkiye üzerinden geçecek olası alternatif güzergâhların kara ayağı bakımından görece daha istikrarlı bir coğrafyada bulunduğunu, Avrupa'nın çeşitlendirme stratejisini tek bir kırılgan güzergâha (Mısır-Damietta) bağımlı kılmaması gerektiğini vurgulayan bir enerji diplomasisi yürütebilecektir.

IX.V. Bilimsel ve Kamuoyu Diplomasisinin Sürdürülmesi

Son olarak, Akyener'in EastMed'in çöküşünü dört yıl önceden isabetle öngörmüş olması (Akyener, 2022), TESPAM'ın bu alandaki teknik-analitik kapasitesinin uluslararası kamuoyu nezdinde güvenilirlik kazandırdığı bir zemin sunmaktadır. Bu zeminin, Kronos ve benzeri projelerdeki güncel gelişmelerin uluslararası basın ve akademik yayınlar aracılığıyla düzenli olarak takip edilmesi, TESPAM'ın periyodik değerlendirme raporlarıyla desteklenmesi ve KKTC'nin ortak mülkiyet tezinin uluslararası enerji hukuku literatüründe daha sık işlenmesi yoluyla pekiştirilmesi tavsiye edilmektedir.

Ayrıca "ihtilafli alanlardaki büyük yatırımların çok düşük maliyetli müdahalelerle çöp olabileceği" gerçeği de bir baskı diplomasisi argümanı olarak örtülü olarak ifade edilmelidir.

IX.VI. Suriye ile MEB Müzakeresinin Önceliklendirilmesi

Raporun VIII. bölümünde ayrıntılandırıldığı üzere, Türkiye'nin Suriye ile bir deniz yetki alanları sınırlandırma anlaşmasını — 2019 Libya modeli üzerinden — müzakere gündemine taşıması, hem doğrudan Türkiye'nin hem de dolaylı olarak KKTC'nin Doğu Akdeniz'deki konumunu güçlendirecek, gerçekçi ve emsali bulunan bir adımdır. Buna karşılık KKTC'nin Suriye tarafından resmen tanınması talebinin bu sürece bir ön koşul olarak eklenmesi, müzakereyi büyük olasılıkla tıkayacaktır; TESPAM, bu

iki gündemin birbirinden ayrıştırılmasını ve MEB müzakeresinin kendi içinde, tanıma beklentisi olmaksızın yürütülmesini önermektedir.

IX.VII. Kıbrıs'ın Tüm Portföyü İçin Koordinat ve Zaman Çizelgesi İzlemesi

Raporun V. bölümünde ortaya konulduğu üzere, GKRY'nin altı sahalık portföyünün en az dördü (Kronos, Zeus, Calypso, Afrodite) üçüncü taraf hak iddialarıyla çakışmaktadır; Pegasus ve Glaucus'un parsel bilgisi ise henüz netlik taşımamaktadır. TESPAM, yalnızca Kronos'a odaklanan bir izleme yerine, altı sahanın tamamı için düzenli koordinat ve yatırım takvimi takibinin kurumsallaştırılmasını, böylece Afrodite örneğinde görüldüğü türden bir resmî tepkinin yalnızca haber çıktığında değil, önceden hazırlıklı biçimde verilebilmesini önermektedir.

IX.VIII. İki Devletli Çözüm Odaklı Girişim

Türkiye şayet kati bir şekilde iki devletli çözüm modelini destekleyecek ise, bu durumda GKRY'yi tanıma ve GKRY'nin hak iddia ettiği sahaların bir bölümünü kabul etme stratejisini izleyebilecektir. İşte bu durumda ilgili üretim projelerine bir Türk şirketini de ortak etme konusunda müzakere yapılabilecektir.

X. SONUÇ

GKRY Enerji Bakanı Damianu'nun 2028 gelir beklentisine ilişkin açıklaması, aslında çok daha geniş bir tablonun yalnızca görünür yüzüdür. EastMed Boru Hattı Projesi'nin —TESPAM'ın yıllar önce isabetle öngördüğü üzere— fiilen tarihe karışmasının ardından, Doğu Akdeniz gazının Avrupa'ya ulaşmasının tek gerçekçi güzergâhı olarak Mısır'ın öne çıkması artık tek opsiyon olarak kabul edilmiştir.

Rystad Energy'nin bağımsız verileriyle desteklenen bu rapor, Kronos'un tek başına değil, 13,2 milyar dolarlık toplam yatırımla altı sahalık bir portföyün parçası olarak geliştirileceğini; Afrodite, Zeus, Calypso, Pegasus ve Glaucus'un da benzer bir Mısır-merkezli mantıkla üretime alınmasının planlandığını ortaya koymuştur. Bu altı sahanın en az dördü, Türkiye, KKTC veya İsrail'in hak iddialarıyla çakışmaktadır. Yani GKRY'nin "bölgesel gaz merkezi" iddiası, hukuken baştan sona tartışmalı bir zemin üzerine inşa edilmektedir.

Yapılabilirlik açısından Mısır güzergâhı gerçekten teknik ve ticari bir mantığa sahiptir. Ancak bu mantık, Mısır'ın kara altyapısına yapısal bağımlılık, Damietta'nın güvenlik kırılganlığı ve 2030 sonrası küresel LNG fiyatlarındaki olası düşüşün yaratacağı marj baskısı gibi yeni risklerden de bağımsız değildir.

Türkiye ve KKTC açısından mesele, projelerin varlığını inkâr etmek değil; koordinat şeffaflığını tüm portföy için talep etmek, Mısır ile ikili sınırlandırma diyalogunu canlı tutmak, ortak mekanizma önerisini uluslararası kamuoyuna daha etkin taşımak ve bölgesel enerji güvenliği söylemini Damietta'nın kırılganlığı üzerinden yeniden çerçevelemektir.

Raporun Suriye'ye ayrılan bölümü ise, Türkiye'nin elindeki henüz kullanılmamış bir kaldırıcı gündeme taşımıştır: Esad sonrası dönemde açılan pencerede, 2019 Libya modelini örnek alan bir Türkiye-Suriye MEB anlaşması, KKTC'nin resmî tanınmasını beklemeksizin dahi Doğu Akdeniz'deki dengeleri Türkiye lehine değiştirebilecek bir adımdır. Nitekim EastMed örneği, sahadaki gerçekliğin siyasi söylemden çok

daha belirleyici olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır — Mısır güzergâhının bugünkü yapılabilirliği de, Suriye ile kurulabilecek yeni bir hukuki zeminin potansiyeli de, aynı sahipliği farklı yönlerde taşımaktadır.

KAYNAKÇA

AA. (t.y.). Türkiye-Libya deniz yetki anlaşması Doğu Akdeniz'de hak ve dengeleri güvenceye aldı. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turkiye-libya-deniz-yetki-anlasmasi-dogu-akdenizde-hak-ve-dengeleri-guvenceye-aldi/2431239>

Akyener, O. (2022, 9 Şubat). Uzmanlara göre İsrail gazı için en büyük ve güvenli market Türkiye [Röportaj]. TRT Haber. <https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/uzmanlara-gore-israil-gazi-icin-en-buyuk-ve-guvenli-market-turkiye-653209.html>

Akyener, O. (2024, 9 Ekim). TESPAM Başkanı Oğuzhan Akyener: Chevron şirketinin müdahalesi Doğu Akdeniz'de dengeleri değiştirdi! [Röportaj]. Baran Dergisi. <https://www.barandergisi.net/tespam-baskani-oguzhan-akyener-chevron-sirketinin-mudahalesi-dogu-akdenizde-dengeleri-degistirdi>

Akyener, O. (2025, 22 Şubat). Akdeniz'i ısıtacak gaz hamlesi.. Rumlari devre dışı bırakacak enerji planı [Röportaj]. Milliyet. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/akdenizi-isitacak-gaz-hamlesi-rumlari-devre-disi-birakacak-enerji-plani-7313969>

Aydınlık. (2022, 18 Şubat). İsrail-GKRY arasında Afrodit çatlağı. <https://www.aydinlik.com.tr/haber/israil-gkry-arasinda-afrodit-catlagi-198053>

Cyprus Mail. (2026a, 28 Temmuz). Cyprus hails 'historic milestone' as Kronos gas field moves to development. <https://cyprus-mail.com/2026/07/28/cyprus-hails-historic-milestone-as-kronos-gas-field-moves-to-development>

Cyprus Mail. (2026b, 23 Mayıs). Kronos gas development: A viable project for companies — but will Cyprus benefit? <https://cyprus-mail.com/2026/05/23/cronos-gas-development-a-viable-project-for-companies-but-will-cyprus-benefit>

Deniz Ticaret Gazetesi. (2026). Yatırım kararını aldı. <https://www.denizticaretgazetesi.org/haber/yatirim-kararini-aldi-24432>

Detay Kıbrıs. (2026, 28 Temmuz). Kıbrıs'ta Türkiye'yi kızdıran LNG projesi başlıyor. <https://www.detaykibris.com/kibrista-turkiyeyi-kizdiran-Ing-projesi-basliyor-358284h.htm>

Dünya Gazetesi. (2026, 28 Temmuz). GKRY, Türkiye ve KKTC'nin itiraz ettiği Blok 6'daki Cronos sahası için üretim kararı aldı. <https://www.dunya.com/ekonomi/gkry-turkiye-ve-kktcnin-iraz-ettigi-blok-6daki-cronos-sahasi-icin-uretim-karari-aldi-haberi-833962>

Enerji Günlüğü. (2026). TotalEnergies ve Eni, Cronos gazını 2028'de Avrupa'ya taşıyacak. <https://www.enerjigunlugu.net/totalenergies-ve-eni-cronos-gaz-sahasini-gelistirecek-69144h.htm>

Enterprise. (2026, 16 Haziran). Egypt to transit and liquefy Cypriot gas from Pegasus and Glauco fields at Idku and Damietta. <https://enterpriseam.com/logistics/2026/06/16/egypt-to-transit-and-liquefy-cypriot-gas-from-pegasus-and-glauco-fields-at-idku-and-damietta/>

Haber7. (2024, 16 Aralık). 'KKTC için tarihi fırsat' Türkiye'nin Suriye stratejisi ile Akdeniz'de yeni sayfa açılıyor. <https://www.haber7.com/dunya/haber/3487984-kktc-icin-tarihi-firsat-turkiyenin-suriye-stratejisi-ile-akdenizde-yeni-sayfa-aciliyor>

- Haber7. (2026, 20 Mayıs). Anlaşma sağlanırsa çok şey değişir: İhtimali bile Rum-Yunan-İsrail'i tir tir titretiyor. <https://www.haber7.com/dunya/haber/3629390-anlasma-saglanirsa-cok-sey-degisir-ihhtimali-bile-rum-yunan-israili-tir-tir-titreliyor>
- Haberler.com. (2020). "Eastmed Boru Hattı Projesi Söylemleri Ne Kadar Gerçekçi?" paneli. <https://www.haberler.com/eastmed-boru-hatti-projesi-soylemleri-ne-kadar-12778510-haberi/>
- Halkın Sesi Kıbrıs. (2026). Doğalgazdan ilk devlet gelirinin 2028'de elde edilmesi bekleniyor. <https://www.halkinsesikibris.com/dogalgazdan-ilk-devlet-gelirinin-2028de-elde-edilmesi-bekleniyor>
- Halkın Sesi Kıbrıs. (2026). "Kronos" yatağı için alınan "Nihai Yatırım Kararı" konusundaki açıklamalar. <https://www.halkinsesikibris.com/kronos-yatagi-icin-alinan-nihai-yatirim-karari-konusundaki-aciklamalar>
- Kıbrıs Gazetesi. (2024, 24 Aralık). Türkiye-Suriye deniz sınırlandırma anlaşması... <https://kibrisgazetesi.com/yazar/gokhanguler/konu/turkiye-suriye-deniz-sinirlendirma-anlasmasi/>
- Kıbrıs Genç TV. (2026). Doğalgazdan ilk devlet gelirinin 2028'de elde edilmesi bekleniyor. <https://www.kibrisgenctv.com/dogalgazdan-ilk-devlet-gelirinin-2028de-elde-edilmesi-bekleniyor>
- Kıbrıs Postası. (2026, 10 Ağustos). Güney Kıbrıs doğalgazdan ilk gelirini 2028'de elde etmeyi bekliyor. https://www.kibrispostasi.com/c58-GUNEY_KIBRIS/n610418-guney-kibris-dogalgazdan-ilk-gelirini-2028de-elde-etmeyi-bekliyor
- Kıbrıs Türk Haber. (2026, 23 Haziran). Chevron'dan Afrodit Mesajı. <https://www.kibrisurk.com/chevrondan-afrodit-mesaji>
- Milliyet. (2025, 22 Şubat). Akdeniz'i ısıtacak gaz hamlesi.. Rumlari devre dışı bırakacak enerji planı. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/akdenizi-isitacak-gaz-hamlesi-rumlari-devre-disi-birakacak-enerji-planı-7313969>
- NTV Haber. (2022, 22 Ağustos). Total: Kıbrıs açıklarında gaz bulduk. <https://www.ntv.com.tr/ntvpara/total-kibris-aciklarında-gaz-bulduk,lpV3vNDG7ky1eYUJ7GPY3w>
- Odatv. (2025, 17 Şubat). Afrodit ABD'ye peşkeş çekildi... Akdeniz'de sinsi hamle: KKTC yok sayıldı, imzalar atıldı. <https://www.odatv.com/ekonomi/dogu-akdenizde-kkct-yok-sayildi-gkryden-once-abd-sonra-misirla-kapali-kapilar-ardında-anlasma-120086567>
- Paraanaliz. (2022, 22 Aralık). Kıbrıs açıklarında dev doğalgaz yatağı keşfedildi. <https://www.paraanaliz.com/2022/ekonomi/kibris-aciklarında-dev-dogalgaz-yatagi-kesfedildi-g-43934/>
- Rystad Energy. (2026a, 8 Haziran). With Cronos FID at hand, Cyprus aims to be Mediterranean regional gas hub [Upstream Analytics]. <https://portal.rystadenergy.com/article-detail/720387>
- Rystad Energy. (2026b, 28 Temmuz). Eni, TotalEnergies sanction Cronos taking Cyprus one step closer to first gas [Upstream Analytics]. <https://portal.rystadenergy.com/article-detail/741291>
- Tabyadijital. (2025, 6 Aralık). Kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge nedir? <https://tabyadijital.com/kita-sahanligi-ve-munhasir-ekonomik-bolge-nedir/>
- TechTimes. (2026, 30 Temmuz). Egypt hit by first drone strike as Damietta LNG attack threatens Cronos route. <https://www.techtimes.com/articles/322209/20260730/egypt-hit-first-drone-strike-damietta-lng-attack-threatens-cronos-route.htm>
- TUDPAM. (2025, 14 Aralık). Röportaj | Mavi Vatan Doktrini ve Suriye ile MEB Anlaşması: Türkiye'nin Stratejik Vizyonu [Cihat Yayı ile röportaj]. Türk Dış Politikası Araştırma Merkezi. <https://tudpam.org/roportaj-mavi-vatan-doktrini-ve-suriye-ile-meb-anlasmasi-turkiyenin-stratejik-vizyonu/>

YDAM. (2026, 12 Nisan). Bakış: 'Yeni Suriye Nereye Gidiyor?' Yeni Dünya Araştırmaları Merkezi.
<https://ydam.org.tr/bakis-yeni-suriye-nereye-gidiyor>

Yeni Dönem Gazetesi. (2026). GKRY ile Mısır arasında doğal gaz satış anlaşması.
<https://www.yenidonem.com.tr/dunya/gkry-ile-misir-arasinda-dogal-gaz-satis-anlasmasi-418214>

